

ANTROPOLOGIA DE L'ART (1 QUATRIMESTRE 2005-2006) Prof. Alberto López Bargados

OBJECTIUS

A partir d'una reflexió sobre els mètodes y principals conceptes de la disciplina de l'antropologia social, nascuda a finals del segle XIX, l'assignatura pretén, en funció de diversos exemples extrets de les recerques en diverses societats –inclosa la nostra mateixa-, proposar les bases fonamentals per a la construcció d'una antropologia social de l'art, i per extensió estimular una reinterpretació de les categories artístiques d'Occident. D'alta banda, l'assignatura prestarà una atenció particular a aquelles creacions humanes –en principi artístiques - que serveixin d'instrument per a una reflexió general sobre l'ordre social, les seves regles de funcionament i les possibles vies per a resistir-se o dissentir davant aquest ordre. Finalment, avaluarem l'ambigu *estatus* de la imatge, les condicions cognitives que fan possible aquesta ambigüitat i, com a conseqüència, una dimensió prou coneguda de la creació artística contemporània: la *performance*, a la qual aplicarem la metodologia pròpia de la disciplina antropològica.

SISTEMA D'AVUACIÓ

L'assignatura consta de dos treballs, que s'hauran de remetre la mateixa data, és a dir, la convocatòria oficial que la facultat hagi establert al seu moment. En primer lloc, un treball de caire bibliogràfic, a partir de la tria d'un dels tres blocs temàtics de que consta l'assignatura. Un cop feta la tria, l'alumne disposa d'un dossier de textos de lectura obligatòria al qual pot afegir una sèrie de lectures complementaries que queden assenyalades al programa. Amb aquesta documentació, déu proposar una reflexió personal sobre el tema en qüestió, de contingut i formar lliures, i d'un màxim de 25 planes.

Un segon treball es durà a terme durant el curs. Mitjançant l'observació periòdica i constant d'un objecte qualsevol triat per l'alumne, aquest procedirà a desplegar els preliminars d'una etnografia de l'objecte en qüestió, posant l'èmfasi en els relacions establertes entre els diversos éssers humans i l'objecte escollit.

La qualificació establirà una mitjana aritmètica entre tots dos treballs, que hauran de ser necessàriament individuals.

Igualment, s'ofereix als alumnes la possibilitat de presentar públicament els textos que formen part del dossier, ja sigui de manera individual o col·lectiva, en grups que en cap cas no poden excedir les quatre persones. Aquesta activitat constitueix un mitjà complementari de qualificació, i no té caràcter obligatori.

Pels alumnes interessats en l'assignatura, es recomana el coneixement de les llengües anglesa i francesa.

ANTROPOLOGIA DE L'ART

CONTINGUTS DEL PROGRAMA

BLOC TEMÀTIC 1: LES INCONSISTÈNCIES DE L'OBJECTE "ART"

1. L'art i els "pobles sense història".
2. El procés d'*estranyessa*: fonaments del "fil·listeisme metodològic" en l'antropologia de l'art.
3. Una aposta per la complexitat: cap a una antropologia de les produccions artístiques.
4. La qüestió dels qualificatius: art primitiu, art exòtic, art no-occidental, art primerenc, art tradicional, art tribal/ètnic, etnoart.
5. Art "per destinació" i art "per metamorfosi".
6. La qüestió del judici estètic desinteressat: art vs. artesanía.
7. Art, tradició i lògiques d'autenticitat
8. Audiències "pròpies" i "alienes": les fronteres dubtoses de l'"art per a turistes".
9. L'art contemporani davant l'apropiació de les "arts marginals".

BLOC TEMÀTIC 2 : ART, DISTINCIÓ I CONFLICTE

1. Consideracions sobre la idea d'originalitat dins l'art.
2. Paradoxes a l'entorn de l'autoria.
3. El camp artístic: anàlisi de les seves institucions
4. El gust i els efectes de distinció.
5. Teories del consum i efectes de distinció
6. Cultura de masses i consum: el *kitsch*.
7. La institucionalització de l'art: el mercat i els seus valors
8. Creació artística i controvèrsies civils
9. Reaccions (menyspreades) davant l'art: els rebutjos.

BLOC TEMÀTIC 3: L'ART I LA SEVA AGÈNCIA: PROHIBICIONS I *PERFORMANCES*

1. Metàfores i metonímies dins l'art: art i tabú.
2. Alfred Gell i la teoria de la captivació de l'art.
3. Fonaments cognitius de la iconoclàsia: de revolucions i *nouveaux régimes*.
4. La iconoclàsia a l'Islam: bases de l'anti-fetixisme musulmà.
5. De l'art com a producte a l'art com a procés.
6. Els poders del xaman, les virtuts de l'actor.
7. Estètica i teatre: Michel Leiris i els cultes de possessió a Gondar
8. L'objecte com a contenidor: Robin Horton i les escultures Kalabari
9. L'espectacle i la ironia en marxa: teatres al carrer a Mali.

Bibliografía recomendada

- APPADURAI, Arjun (ed.) (1988): The social life of things. Commodities in cultural perspective. Cambridge: Cambridge University Press.
- ARNOLDI, Mary J. (1995): Playing with Time: Art and Performance in Central Mali. Bloomington: Indiana University Press.
- BECKER, Howard S. (1988): Les Mondes de l'Art. París: Flammarion.
- BOURDIEU, Pierre y DARBEL, Alain (1969): L'Amour de l'Art. París: Minuit.
- BOURDIEU, Pierre (1991): La Distinción. Madrid: Taurus.
- BOURDIEU, Pierre (1995): Las Reglas del Arte. Génesis y Estructura del Campo Literario.
- ERRINGTON, Shelly (1998): The Death of Authentic Primitive Art and Other Tales of Progress. Berkeley: University of California Press.
- GELL, Alfred (1998): Art and Agency. An Anthropological Theory. Oxford: Clarendon Press.
- GELL, Alfred (1999): The Art of Anthropology. Essays and Diagrams. Londres: Athlone Press.
- HARDING, Frances (ed.) (2002): The Performance Arts in Africa. A Reader. Londres: Routledge.
- HORTON, Robin (1960): The Gods as Guests. An Aspect of Kalabari Religious Life. Lagos: Federal Government Printer.
- HORTON, Robin (1965): Kalabari Sculpture. Apapa: Dept. of Antiquities of the Federal Republic of Nigeria.
- JULES-ROSSETTE, B. (1984): The Messages of Tourist Art: An African Semiotic System in Comparative Perspective. New York: Plenum.
- MARCUS Georges E. y MYERS, Fred R. (eds.) (1997): The Traffic in Culture. Refiguring Art and Anthropology. Londres: University of California Press.
- PRICE, Sally (1989): Primitive Art in Civilized Places. Chicago: Chicago University Press.
- STEINER, Christopher B. (1994): African Art in Transit. Cambridge: Cambridge University Press.
Barcelona: Anagrama.
- TURNER, Victor (1974): Dramas, fields, and metaphors. Symbolic action in human society. Ithaca: Cornell University Press.